

Julianus igitur, timens fieri in plebe tumultus, et magis seditionis terrores effugiens, quam rationi satisfaciens, jussit ei mammillas et linguam abscindi; deinde fecit illam in hippodromum duci, et tam diu sagittarum jaculationibus infligi, quousque spiritum exhalavit. Est autem passio invictæ martyris Christianæ, nono Kal. aug. Juliano terminata

Cur insensate furis Urbane? Cur Idion æstnas perditissime? Ad quid truculentissime niteris, Juliane? excogitate nova et prioribus graviora supplicia, multiplicata verbera, accumulata pœnas. At quid juvat ævere iu carnem quam ultronea obtulit lacerandam, et animam quam voluit servare, non delere? Discite tandem, miseri, discite illius gaudium, et sic vestrum spectate interitum. Ecce jam speciosissima virgo post fustes et vincula, post ignem et rotam, post torturas et verbera, post cunam et tonsuras, post truncationes et jacula, ad æterni regis thalamum angelicis manibus asportatur. Vos e contrario dum ad Elysios campos tenditis, arietem Acheronti porrigitis, tamen malorum vestrorum pondere pressam cymbam Stygialis palus absorbuit, iugens Cerberus devoravit. Majore quam queat dici pœna plectemini, qui in Crucifixum credere contempsistis. Sed tu, o devotissima sponsa Filii Dei, amica Patris omnipotentis, jam habes quod voluisti, jam obtines quod rogasti, jam frueris inenarrabili lucis gaudio, intra ardua divinæ majestatis secreta versaris, ubi familiarius Deo gaudens, cubantem in meridie sponsum juncta adolescentulæ reperisti. Nunc per ancœna convallium purpurei cespitis carpis florentes violas, colligis immarecessibiles rosas metis nardostacheas spicas. Tu modò secus aquarum decursus et vitrei fontis marginem sedes, leni epithalamia murmure concinis. Tu inter virgineos choros regio diademate illustrata refulges. Tu solio Christi assides facta regni æterni particeps. Salve perenniter, puellare decus, pudor virgineus, virtutis exemplum. Salve perenniter, quæ tuos speciosos artus perpetuæ pudicitix devovisti. Salve perenniter, quæ totius

libidinis nescia templum te sancti Spiritus dedisti. Salve perenniter, quæ amplas porticus, et ingentia fundorum spatia fugiens, suscipiens hæreditatem Dei, facta es cohæres Christi. Salve perenniter, quæ tanta exaggerata supplicii, patrias leges repudiasti, et ad crucis vexillum toto desiderio evolasti. Salve perenniter, quæ principum jussa contemnens pro veritatis testimonio crudeli morte damnata es. Salve perenniter, quæ cœli jam sublimata fastigio digna es filio Dei sponso, et Domino. Et quia nos parendi voto tibi fideles conspicias, audi quod petimus; attende quod per te obtinere desideramus; impetra nobis quoque promissæ vitæ supernæ felicitatem, ad quam ascendere sine tuo juvamine minime condidimus peccatis nostris ita merentibus. Tu ergo apud Creatorem omnium delictorum nostrorum posce veniam, ut cognitor pius commissis ignoscens nobis famulis multa nostris digna meritis non infligat, et dum in hujus vitæ fragilis brevi tempore degimus, nos ditioni tuæ subjectos protege, conserva, benedic, defende, gubernas, ac tuis nostras fac mentes laudibus aptas. Ecce, virgo beata, nos gloriosi triumphii tui gesta narravimus, et magni laboris copiosam mercedem paucis significavimus. Tu, si quid minus quam decuit, si quid aliter ac oportuit, dictum est, parce benigna; virgo, ignosce, pia. Igitur, fratres beatissimi, quia beatæ Christianæ triumphalem diem celebri solemnitate deferimus, nobis, quod possumus, de ejus virtutibus vindicemus: ut tanto erga nos ipsa se benevolentius habeat, quanto illam assequi studeat animositas nostra ferventius. Ad hoc namque Dominus feminei nobis sexus exempla proposuit, ut virilis animi robur, quod prave vivendo amisimus, saltem mulierum virtute provocati recto gradiendo tramite resumamus, et sic, beatorum laboribus sociati, per Jacob scalam ascendere illuc ubi dominus Jesus Christus residet valeamus, qui cum Patre, et Spiritu sancto vivit, et regnat Deus in sæcula sæculorum. Amen.

Explicit passio S. Christiane.

ANNO DOMINI MLXXXIV.

GUAIFERIUS

CASINENSIS MONACHUS.

NOTITIA HISTORICA IN GUAIFERIUM

(FABRIC., *Biblioth. mediæ et infimæ Latinitatis*, III, 25.)

Benedictus qui et Gauferius, Guafertus, Gaviferius, Salernitanus, monachus Casinensis, circa an. 1060 scripsit, teste Petro Diacono, De viris illustribus Casinensibus, cap. 29, ad Stephanum Trojanum episcopum Vitam S. Secundini Ecanensis sive Trojani episcopi, et cantum ejus: Versus in laudem Psalterii. De miraculo illius qui se ipsum occidit et per B. Jacobum vitæ redditus est. De conversione quorundam Salernitanorum. De laude S. Martini (1) episcopi. In laudem S. Secundini. Hymnos de eodem. Homilium de Ad-

(1) Non *Marbini*, ut vitiose excusum in clariff. Leyseri *Historia poetarum mediæ ævi*, pag. 548

ventu. *Sermones* de Nativitate Domini, de Epiphania, de cœna Domini, de Septuagesima, de ramis Palmarum. *Passionem S. Lucii pape*. Ex his *Vita S. Secundini* edita est ab Ughello, tom. I. *Italiae sacræ*, pag. 1536. Et carmen elegiacum in ejus laudem, quod incipit :

Adsit totu tuis festis festiva diebus,

p. 1541, et *Hymnus sapphico* carmine, cujus initium *Christe Rex regum, pretium piorum* pag. 1542 seq. *Vitam S. Lucii I pape* A. 255 defuncti, sed extrema parte mutilam, ex ms. Casinensi vulgavit Henschenius in *Actis Sanctorum*, tom. I Martii die 4, p. 304-307. Cætera in lucem proferre promiserat an. 1655 Joan. Baptista Marus, notis ad Petrum Diaconum, sed morte præventus aliis hæc edenda reliquit.

[Acta inventionis S. Secundini, non vero illius Vitam edidit primus omnium Ughellius; eandem, aliquantisper tamen diversam e ms. codice repro:luxit Bollandus ad diem 11 Febr. Utramque ab autographo Cassinensi nonnihil discrepare monet Gattola, *Histor. Cassin. Sæcul. VI.* pag. 187. In præfatione præsertim discrimen illud notatur. Quo enim loco Bollandi editio præfert : *Coepiscopo sancte*, ex quo episcopalis dignitas Gauferio assereretur sincerus auctoris codex (in Cassinensi bibliotheca servatus, ut credo) legit *Episcopo sancte*. Ita vero legendam, quamvis etiam in edito Gattolæ mendo typographi sit : *Coepiscopo sancte*, idem Gattola monet. Mansi.]

CARMINA GUAIFERII

CASINENSIS MONACHI

(Partim primus edidit, partim edita recognovit dominus OZANAM in libro supra laudato : *Documents inédits*, etc., pag. 272-287.)

I.

Versus in laudem Psalterii.

Verba tene vitæ; quæ Verbum, vita, notavit,
Regia lingua tulit, de cujus semine regis
Rex regum mundo voluit sine semine nasci.
His ergo libeat, quibus utens vixeris, uti :
Ipse per hæc vitam qui protulit ipse recepit,
Factus et exemplum, scelerrum qui morte labarent
Ad vitam docuit virtutum posse reverti,
Ac velut emeritos ad præmia digna citari.
Sed fletu, gemitu, lacrymis imiteris oportet
Cui par esse velis venia, virtute, triumpho :
Qualiter admissum desiebat qui comedebat
Ut panem cinerem, miscebat pocula fletu!
Quamque gemebat et hærebat, cui sumere panem
Exciderat gemitu, gemitu quoque qui rugiebat
Præ nimio cordis, lacrymarum quanta profudit
Flumina, non alio qui stratum fonte rigabat
In noctes, scelerrum lacrymas æquabat acervol
Quo desiderio, quo flendi flebat amore
Cui lacrymæ panes, habitatio, deliciæque,
Cui lacrymæ potus noctesque diesque fuere!
Diluvium hic lacrymas, lacrymas appellat abyssum,
Quod nec diluvium plus diluit his, nec abyssus
Altior est, tetram penetrant quæ mentis abyssum.
Hoc in diluvio Domino vicinius hæres :
Hoc habitat Deus, invocat hæc et abyssus abyssum.
Scilicet amplexat pietatis cuncta profundum.
His vates lacrymis lacrymas evasit Averni :
His veniam meruit, virtutibus et reparari,
His nive candidior fieri, mundisque creatis
Visceribus, rectus his spiritus est renovatus.
His Deus inspicitur, his spiritus almus habetur,
Hisque salutaris redduntur gaudia Patris.
His quoque qui Pater est confirmat Spiritus : hæc
[sunt
Lætitia summæ quæ gignunt semina fruges :

A Hæc sunt vitales quæ mittunt germina fructus,
Fertque saluiferos talis plantatio botros.
Ecce magisterium debenti flere reatum :
Ecce rudimentum sperandi; norma cavendi.
Peccasti, reus es, desie cum rege reatum :
Saucius es graviter, spera cum vate salutem.
Justus es, inde cave : quis enim vel justior isto
Justitiæque fuit dilector Omnipotentii,
De cujus fructu ventris, cui sidera sedes
Sede super propria juravit se positurum,
Et posuit; quem præcipuo testatur amore
Servum sæpe suum proprioque oleo se unguente
[perunctum?

Sed magna tantus vir corrui ista ruina :
Mox tamen unde ruit mœrore levante resedit.

B Tu tamen audita venia peccare recusa,
Vel quia non tantos valeas tolerare labores,
Vel quia pugnet ad hoc fragilis brevitas vitæ,
Et quia non tantæ virtutis es ante reatum,
Ut vitis careas, virtutibus ut renitescas,
Utque beatorum felici sorte fruaris.
Hic docet in proprio loca per diversa libello :
Pestis avaritiæ fons et caput est vitiorum,
Quæ partim rerum, partim cupiens et honorum,
Hinc et perfidiam, sordes, insomnia, curas,
Commenta, fraudes, homicidia, furta, rapinas,
Cæteraque innumeram generat generantia prolem
Illinc invidiam, contemptum, bella, furores,
Id genus et reliqua creat ar. pro germine feta.
Hinc alios spoliat spoliis, quibus ipsa gravetur;
Inde suos, alios ut ditet; vendita quorum
C Lingua graves vitis clamet virtute refertos.
Illinc occultis jaculis, hinc sævit apertis,
Membra lupina gerens, speciem hinc affectat ovi-
[uam.
Nil habet hæc pensi turpis vel fœda videri,
Vertice verticibus tot vipera crescit utroque !